

kapitein voer door en de BS ging schieten. Slachtoffers vielen er niet maar het bericht: 'Er is op onze kameraden geschoten!' leidde er toe dat vermoedelijk al op de avond van de 27ste en in elk geval op de 28ste juni talrijke havenarbeiders het werk neerlegden. De leiding van de staking werd door de stakers opgedragen aan een twee weken eerder gevormd comité dat de oprichting van een Eenheidsvakbond voor havenarbeiders voorbereidde, en aan vier vertrouwensmannen die gekozen werden. Die leiding, de contactcommissie, stelde aan de samenwerkende werkgevers in de haven, de Scheepvaartvereniging Zuid, eisen voor het beëindigen van de staking: een loonsverhoging met 25 %, een goede wachtgeldregeling, invoering van een 40-urige werkweek, uitreiking van goed schoeisel en van goede werkkleding, twee weken betaalde vakantie per jaar, een goede pensioenregeling, zuivering van de arbeidsreserve van collaborateurs, verplichte organisatie van alle arbeiders en tenslotte erkenning van de contactcommissie. In eerste instantie verklaarde het bestuur van de Scheepvaartvereniging Zuid zich slechts bereid om de lonen met 25 % te verhogen, maar één of twee dagen later, op 2 of 3 juli, ging het een stap verder: mede namens het Militair Gezag stelde het voor dat over alle andere eisen overleg zou worden gevoerd met de Eenheidsvakbond maar ook met de andere vakbonden. Dat laatste werd door de stakers afgewezen: stellend dat vrijwel alle havenarbeiders inmiddels tot de Eenheidsvakbond waren toegetreden, deden zij weten dat maar met één organisatie onderhandeld mocht worden: de Eenheidsvakbond. Dat was niet naar de zin van het EVC-bestuur dat vreesde voor een te zware verantwoordelijkheid te worden geplaatst en dat bovendien geconstateerd had dat de staking in den lande al vrij algemeen was afgekeurd, maar het was vooral niet naar de zin van de verantwoordelijke minister: Drees.

Drees kwam zich op 2 juli in Rotterdam op de hoogte stellen. Stikker deed hetzelfde en zij waren het onmiddellijk eens: de staking was het werk van communisten, de Eenheidsvakbond en de EVC moesten op afstand worden gehouden, het conflict moest met inschakeling van de andere vakbonden worden opgelost. Drees sprak ook met burgemeester Oud – deze verklaarde zich bereid om, als het nodig was, op 4 juli vrijwilligers op te roepen uit de burgerij om het werk van de stakers over te nemen. De volgende dag bracht Drees in de ministerraad verslag uit van zijn bezoek aan Rotterdam. 'Het gaat', zei hij (aldus de notulen), 'voornamelijk om de erkenning van de Eenheidsvakbond. Daarom, wat ook de onmiddellijke gevolgen voor de voedselvoorziening mogen zijn: niet onderhandelen met de EVB, althans niet, tenzij zij eerst de spelregels